

Nivîsbariya Azad

Armanca sereke ya Nivîsbariya Azad ew e ku bernamayan belaş bigihîne hemû gelan, her bernamê bi her zimanê hebe, kod ên wan ji her kesî re vekirî be, da ku her kes bikaribe tiştêkî lê zêde bike. Ji lew re jî bernamêyên nivîsbariya azad ji her alî ve azad in.

Her kes dikare Nivîsbariyên azad bifiroşe jî, lê ji ber ku jibergirtina wê serbest e, kes zêde pereyan tê nade.

Heta niha çend bernamêyên Nivîsbariya Azad li kurdî jî hatine wergerandin û di vî warî de komêk bi navê Koma PCKurd di sala 2005'an de bi armanca ku van xebatan wergerîne kurdî hate avakirin.

Ji bo Nivîsbariya Azad (en:free software) çend krîter hene:

Azadiya bikaranina nivîsbariyê ji bo her armancê.

Azadiya xwendina çavkaniyên nivîsbariyê (sourcecode).

Azadiya zêdekirin û belavkirina nivîsbariyê.

Azadiya guherandina nivîsbariyê û weşandina guhartinan.

Nivîsbariya azad bi piranî bêmize (bê ucet) ye, lê ne her dem. Lê nivîsbariya bêmize ne her tim azad e.

Yek ji avantajên nivîsbariya azad ew e ku bi hêsanî li zimanên din tê wergerandin. Bi zimanên wekî zimanê kurdî bikarhêner dikarin nivîsbariya azad serbixwe wergerînin û ne girêdayî şirketekê ne.

Mînakên ji bo nivîsbariya azad

GNU/Linux - sîstema bikaranînê
Projeya GNU ji aliyê Richard Stallman hat dan dest pê kirin. Armanca vê projeyê çêkirina sîstemeke bikaranîna kompûteran a azad bû. Berdewamên sîstema GNU îro wek Linux tîn bi kar anîn. Ji ber vê yekê şûna "Linux" jî "GNU/Linux" tê gotin.

"Gnu" jî navê lawirekê ye, ji ber vê yekê wekî sembola GNU gelek car serê wê heywanê tê bi kar anîn.

Lîsansên GPL û Lîsansa Belgekirina Azada GNU (GNU FDL) ji bo projeya GNU hatin

nivîsandin. Linux û Wikipedia îro projeyên herî mezin bin vê lîsansan in.

Mozilla

Gerokên azad

Mozilla

Mozilla nivîsbariya ji bo înternetê ye. Mozilla nivîsbariya azad e û heta niha li kurdî nehatiye wergerandin. Li gor statîstîkên sala 2005'an ên der barê gerokan (browser)de, li dinyayê textê ku di destê [Internet Explorer] de ye bi tenê ji aliyê Mozilla ve tê hejandin û hejmara kesên ku wê bi kar tînin bi ser 50 milyon kesî ketiye.

Firefox

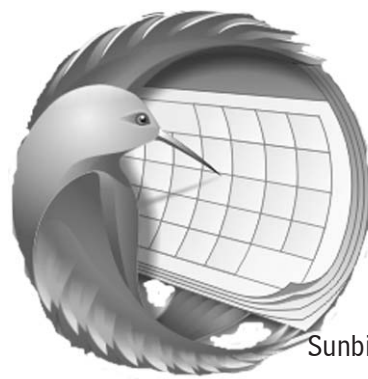
Mozilla Firefox

Mozilla Firefox an jî bi kurtasî Firefox gerokeke (browser) înternetê ye. Li gora gerokên din wekî Internet Explorer pir avantajên Firefoxê hene: Bi lêztir e û ewlekariya wê zêdetir e. Li hember reklam û vîrûsan pir baş diparêze.

Firefox nivîsbariya azad e û niha li kurdî tê wergerandin.

Ev wêneyê ga îro wekî sembola GNU tê naskirin. Ew jî ji nivîsbariya azad e. Nivîsbariya azad ji bo gelên pêşketî îro bûye çavkaniyeke girîng.

Sunbird

Mozilla Thunderbird

Bernamêya e-peyaman

Mozilla Thunderbird (bi kurtasî: Thunderbird) bernamêyek ji bo e-peyaman (e-mail) e. Hêj li kurdî nehatiye weşan lê di sala 2006'an de ew jî dê ji aliyê navenda komputergeriya kurdî Karger ve bête wergerandin.

Niha gelek bernamê hene ku mirov dikare bi riya wan bernamayan e-peyamên xwe bişîne û e-peyamên ji mirov re hatine jî bixwîne. Hin ji wan tîn kirîn, hin jî belaş in. Taybetiya Thunderbird ew

e, ku çavkaniya wê azad e, serbest e û ji herkesî re vekirî ye. Yanî heke te nivîsbarî û bernamenûsî xwendibe, tu dikarî wê bernamêyê çêtir bi pêş de bixî.

Wekî din:

PHP-Nuke - programa sazkirina malperan

MySQL - database

MediaWiki - nivîsbariya ji bo Wikipedia

GIMP - programa wêneyê

OpenOffice.org - programên ofîsê

KDE û Gnome - programên sermasê (desktop environments)

Apache - programa pêşkêşkeran

FileZilla - bernamêya FTP

WinSCP - bernamêya SFTP

Gaim - bernamêya suhbetê.

Abiword - bernamêya nivîsandinê.

Sîstema Microsoft Windows bi xwe ne azad e, lê ji bo Microsoft Windows jî gelek nivîsbariyên azad hene. Azadiya nivîsbariya azad bi lîsansan wekî Lîsansa giştîya GNU tê parastin.

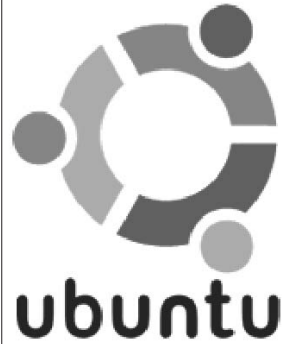
Xwendevanên nivîsbarî û bernamenûsiyê!
Werin em bi hev re rojeke nû ava bikin.

Komeleya Lêkolîn û Pêşxistina Çand û Ziman | **Karger** www.karger.com.tr

Amed Ç. Jiyân
amed@pckurd.net

Linux Ubuntu

Linux ku dendikeke pergala xebitandinê ya ji bo komputeran e, nivîsbaryeke azad e û kodên wê vekirîne. Çêkirina Linuxê di sala 1991'ê de, ji hêla Linus Torvaldsê Fîlandî ve, dema ku li Zanîngeha Helsinki li ser endezyariyê perwerdehî dît, hatiye destpêkirin. Piştî ku Linus Torvalds çêkirina Linuxê da destpêkirin, li ser internetê danezanekê weşand û li dû wê danezanê ji tevahiya cihanê, bi piştgiriya gelek bernameşazan bi lez û bez pêş ket û hê jî bi heman awayê pêşketina xwe didomîne. Di demeke kin de, bernameşên azad ku ji bo GNU hatibûn amadekirin, ji bo ku di dendikê Linuxê de jî bixebitin, ji nû ve hatin saz kirin û pergaleke xebitandinê ku bihêz û vezigir derkete holê.

Ubuntu bi kurdî derket. Mirov dikare ji malpera wê belaş daxê û saz bike. Di Avrêla sala 2006'an de bi dê kurdiya wê nûtir û xirtir bibe. Koma Pc Kurd hîn li ser gelek xebatên bi vî rengî dixebitin.

Piştî wê hevkarîyê, ev pergala xebitandinê, wekî GNU/Linux hate binavkirin lê ji berk u bilêvkirina Linuxê hêsantir e, nav wekî Linux ma.

Belavkirina GNU/Linux

Niha, gelek xebatên ku nivîsbaryên GNU û nivîsbaryên din ên azad tînin cem hev û van bi dendikeke Linuxê, biawayekî sererast-

bûyî belav dikin hene.

Debian, Fedora, Gentoo, Mandriva, Pardus, Redhat, Slackware, SuSE û Ubuntu, tenê çend hebek ji wan ku zêde tên nasîn in. Hemû, bi awayekî ku hemû bikarhênerên komputeran dikarin bi awayekî hêsan saz bikin, tên belavkirin. Ev nivîsbarî, arşîvên nivîsbaryê yê endezyariyên komputeran û ji malperên ku belavkirina van nivîsbaryan dikin, peyda dibin.

vê xebatê bibin, dikarin bi malpera <http://ferheng.org/linux/linux.html> an jî www.pckurd.net ê re bikevin têkiliyê.

Mandriva (an jî Mandrake)

Ubuntu

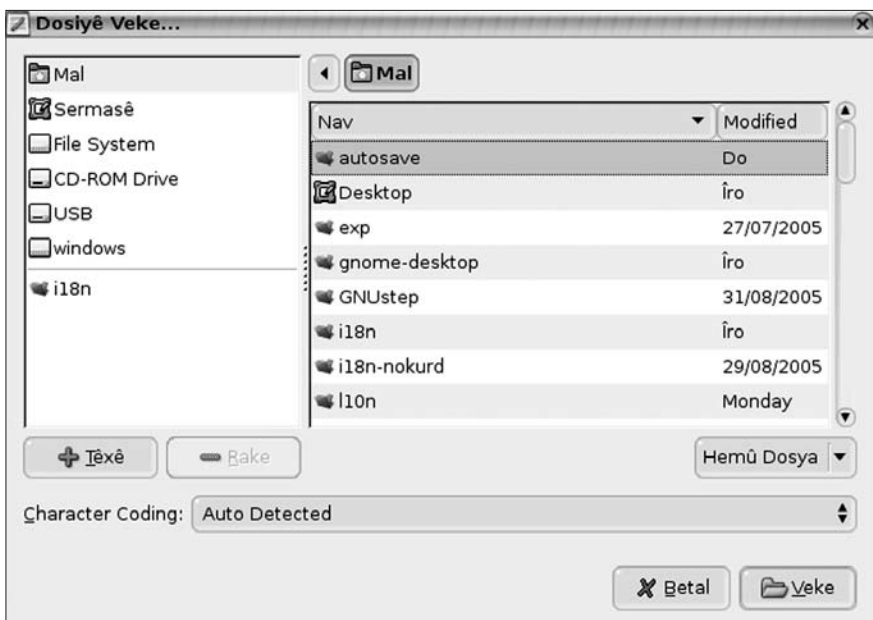
UBUNTU

Ubuntu di zimanê Efrîkaya Başur de tê wateya "ez, ji ber ku tu tu yî, ez im". Sazkirina Ubuntu yê gelek hêsan e. Ubuntu Debianê ji xwe re wekî bingeh distîne û xebatên wê ji aliyê Canonical Ltd. ve tên meşandin. Ubuntu, her 6 mehan carekê, guhertoyeke nû derdixe û 18 mehan piştgiriya dide guhertoyan.

Ubuntu, bi sazûna xwe ya hêsan, ji SuSe Linux, Mandrake Linux û Fedora Coreyê çêtir tê hesibandin. (Sazkirina wê tenê tikanîna "enter"ê ye.)

Piştî saz kirinê heke ji malpera <http://www.ubuntuguide.org> ê bê şopandin; hemû bernameşên ku bi bingeha Javayê dixebitin, taybetiyên Mozilla Firefoxê yê wekî temaşekirina videoyên bi codecên Windows Media, bernameşên p2p yê wekî limewire û emule dê peyda bibin.

Guhertoya Ubuntu yê ya 4.10

Wekî di wêne de jî tê dîtin her tişt li kurdî nehatiye wergerandin. Her roj hejmara kurdên ku ji vî karî fam dikin zêdetir dibe û kar çêtir dimeşe.

Saziyên Ku Piştgirî Didinê

Niha, nêzî tevahiya navendên agahî û kiriyariyan ên zanîngehan û dezgehên wekî NASA, IBM, HP, Boeing, HSBC, SonyEricsson, Nokia, Siemens, Samsung, General Motors, Hyundai, Oracle, EToys Linuxê bikartînin î bi awayekî piştgiriya didinê.

Linuxên Ku Li Kurdî Hatine Wergerandin

Xebatên wergerandina Linuxê ji bo zimanê kurdî, ji hêla Koma PC Kurdê (www.pckurd.net) ve tên meşandin û bi taybetî keda Abdullah Ulaş, Amed Ç. Jiyân, Erdal Ronahî, Kadir Dilsiz, Rêzan Tovjîn û Rizoyê Xerzî tê de heye.

Hemû kesên ku dixwazin tevli

Warty bi 2.8.0 Gnome û 1.1.2 Openofficeyê tê. Taybetiyeke din a Ubuntu'yê ew e ku Ubuntu ji bo kamerayên digital automount bikar tîne û piraniya kamerayên digital dema ku bi komputerê ve bîn girêdan, li ser masê diska xwe didin nîşandan û ji bo xebatê amade ne.

Ji ber ku Ubuntu, hemû taybetiyên Microsoft Windowsê (yên baş) li dû sazkirineke ku 20-30 deqîqe dem digire, tîne berdestan, di demeke kin de kete nava Linuxên herî navdar.

Ji ber ku Ubuntu wekî pergala pakêtan APT'ya (Advanced Packa-

ge Tool) Debianê bikartîne, piştî fi-rehkirina repertuarê ji bo bikaranîna nêzî 150 hezar bernameyan destûrê dide. Ji malpera Ubuntu'yê ya fermî cdyên sazkirin (install) û zindî (live) bê pere û bê sînor tîne belavkirin û heya ber deriyê we ji we re tîne.

Rûpela daxistinê Ubuntu (her dem guhertoya herî dawî)

" <http://www.ubuntu.com/download/>

CD ya sazkirinê / Install CD

" Ji bo Pentium û AMD32:

ISO: [\[i386.iso\]\(http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-install-</p>
</div>
<div data-bbox=\)](http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-install-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Torrent: <http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-install-i386.iso.torrent>

" Ji bo AMD64: <http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-install-amd64.iso>

CD ya zindî / Live CD

" Ji bo Pentium û AMD32

ISO: <http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-live-i386>

Torrent: <http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-live-i386.iso.torrent>

" Ji bo AMD64: <http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-live-amd64.iso.torrent>

<http://releases.ubuntu.com/5.10/ubuntu-5.10-live-amd64.iso>

Girêdana ji bo pirs û bersîven di derheqê Ubuntu'ya Kurdî de : <https://wiki.ubuntu.com/Pirs%3%bbBersiv>

Çavkanî:

1) <http://www.ku.wikipedia.org>

2) <http://ferheng.org/linux/linux.html>

3) <http://www.tr.wikipedia.org>

Amed Çeko Jiyan amed@pckurd.net, <http://www.pckurd.net>, <http://www.hemdem.com>

Divê em bingehan daynin

Bi taybetî di warê xebatên kurdî de Şaredariya Sûrê bal kişand. Cara yekem îsal li Tirkîyeyê we Pêşbazîya Çîrokên Zarokan bi kurdî û tirkî çêkir. Ev ji bo kurdî yekemîn car bû. Tevî hemû kêmasiyan jî yekemîn bû û dê ji bo pêşerojê bibe bingehê. Her wiha niha bi weşana Kovara PcKurd re derket holê ku xebatên we bi qasî salekê ye der barê komputerê de jî hene û gelek bername li kurdî û tirkî hatine wergerandin. Lê ji bo kurdî ev jî yekemîn e. Gelo we çima edebiyata zarokan û komputer hilbijart?

A. Demirbaş: Li gor baweriya min zarok bingeha ziman in. Zimanê teknolojiyê jî her wiha beşeke girîng a pêşketina ziman e. Em wekî Şaredariya Sûrê, ji xwe re bingeha Ji Bo Şaredariyan Pirzimanî datînin. Li ser vê bingehê em bawer dikin ku divê bi zimanên heyî xebat werin kirin. Di her warî de. Ne tenê edebiyata zarokan û komputer. Lê ev herdu beş gelekî girîng in.

Ji bo pêşxistina edebiyata zarokan em Kovara Şemamok derdixin. Bi baweriya min ne girîng e ku yekemîn e, an na. Lê destpêk e. Çima em dibêjin destpêk e? Yanî em

dibêjin îdiaya me ne ew e ku em jî her kesî çêtir çêdikin. Na! Em jî tunebûnê çêdikin. Ji ber ku tune ye, em vê xebatê dikin. Lê dîsa jî Şemamok bi kalîteya xwe bala herkesî kişand. Ez bawer dikim dê di dîroka edebiyata zarokan de jî cihekî girîng bigire.

Lê di warê komputergeriyê de ne wisa ye. Ew organîzasyonê girantir e. Ne karê me ye jî. Lê destek bi qasî ku ji destê me tê, tê kirin. Karger di vî warî de saziyeke fermî ye, li gor vê yekê hatiye avakirin û karê wê ev e. Em jî dixwazin di vî warî de xebata wê destek bikin. Lewre kesên ji vî karî fam dikin tê de hene û ew xebata xwe bi vî rengî dimeşînin.

Çima Nivîsbariya Azad

A. Demirbaş: Li Ewropayê Nivîsbariya Azad gelekî tê destekirin. Ew wekî pêşeroja xwe dibînin. Li Tirkîyeyê bi piranî saziyên fermî û ne fermî hemû jî bernameyên ne azad dikirin. Li dinyayê hejmara mirovên ku pereyan didin karên wiha her diçe hindiktir dibe. Li Tirkîyeyê ev sektor xurt e. Lê niha cara yekem e ku em wekî şaredarî destekê didin Nivîsbariya Azad. Desteke ma ev e, gotin e, em dixwazin Nivîsbariya Azad ji aliyê kurdan ve û mirovên herêmê ve were nasîn û bikaranîn.

Li dinyayê hejmara dewletên ku Nivîsbariya Azad bi kar tînin her diçe zêdetir dibe. Li Tirkîyeyê jî dê ev yek bibe. Lê zû, an jî dereng, ew nayê zanîn.

Di Warê xebatên din ên çand û hunerî de hûn niha li ser kîjan projeyan dixebitî?

A. Demirbaş: Ji serî ve em hewl

didin ku nava Sûrê bikin Muzexaneyê Vekirî. Ev karê salan e. Karekî giran e. Aboriyê mezî, destekeke mezî jê re divê. Lê heke pêk were, dê Diyarbekir bibe navenda turizmê. Bifikirin ku Muzexaneyek heye ku dora wê bi Sûrê dîrokî hatiye girtin, di hundirê wê de bi dehan xaniyên dîrokî hene, kuçeyên dîrokî, dêr, sînegog, mizgeft, rê, fayton û hwd. Dê mirov bi saetan di hundirê vê Muzeyê de bigerin, dê bi rojan tê de bigerin.

Heke em ne li Tirkîyeyê bûna, heke em li dereke din a dinyayê bûna, dê ji zû ve ev Muzexaneya Vekirî ava bûbûna. Em çûn û me li Îspanyayê dît. Wan çêkiriye. Salê 3 milyon tûrist diçin bajarê wan û li wî bajarê dîrokî digerin.

Li ber çavên me jî Diyarbekir heye, qedîm e, dîrokî ye. Lê çi heft ku her roj bêhtir xira dibe, bê xwedî ye. Ku em dîrokiya vî bajarî bingeh bigirin, dê aboriya mirovên vî bajarî

jî baştir bibe. Lê bala min dikişîne ku mirov li pey projeyên rojane ne. Ji bo pêşerojêke dîr dema mirov diaxive zêde bal nakişîne. Kes naxwaze li ser projeyek ji bo 10 salên pêşde tiştekî bike. Ev divê were rexnekirin. Ev 2 sal in em vê gav bi gav pêk tînin û ez hêvîdar im ku emê bi ser bikevin. Em hemû tîne û diçin, lê divê ev bajarê dîrokî bijî.

Hate gotin ku îsal Pêşbazîya Çîrokên Zarokan çênabe. Ev yek bi xemgînî hate pêşwazîkirin. Gelo rast e?

A. Demirbaş: Rast e. Lê biryar ne biryara me ye. Biryara gel e. Heke gelê Diyarbekirê, derûdorên edebiyatê bixwazin ev yek bidome û serî li me bidin, hêj ne dereng e. Mirov dikare jûriyêkê dîsa ji bo îsal hilbijêre û dest bi xebata wê bike. Ev li gor daxwaza gel e.

Lê heke daxwazeke bi vî rengî tune be, em dixwazin îsal pêşbazîya xwe dîsa ji bo zarokan, lê di warê çand û hunerê de pêk bînin. Wekî wêne, xebatên hunerî û hwd.

PHP Nuke nas bike

PHP-Nuke nivîsbariyeke azad ji bo cêkirina siteyên internetê ye.

Îro di internet de sîstema PHP-Nuke zûtirîn di nav malperan de tê bikaranîn. Ev sîstem bixwe serbest tê belavkirin. Bi yek pakêtekê hatiye pêşkêşkirin.

Xwediyê sîstema PHP-Nuke malpera phpnuke.org e. Ji wir ew tê belavkirin û nûkirin. Guhertoyên (versiyon) nû dem bi dem tene belavkirin. Nivîsbariya azad e, lê ne belaş e. Guhertoyên nû bi 10 dolaran tèn firotin.

PHP-Nuke bixwe sîstemek serbixwe ye. Ew bi MySQL dixebite û bi PHP-MyAdmin tê amadekirin. MySQL bixwe tenê li pêşkêşkerê (server) tê bicîhkirin, jixwe amadekarê pêşkêşkerê MySQL pêşî bixweber bi cih dike. PHP-MyAdmin ji bo kontrolkirina naveroka sîstema malperê ye. PHP-Nuke tenê bixwe sîstem e, tê de nivîs û pel nayên parastin. Naveroka malperê ango sîstemê di pela SQL de li ser PHP-MyAdmin tê parastin û nivîsandin. Emê bêhtir li cihekî din li ser MySQL û PHP-MyAdmin bisekinin.

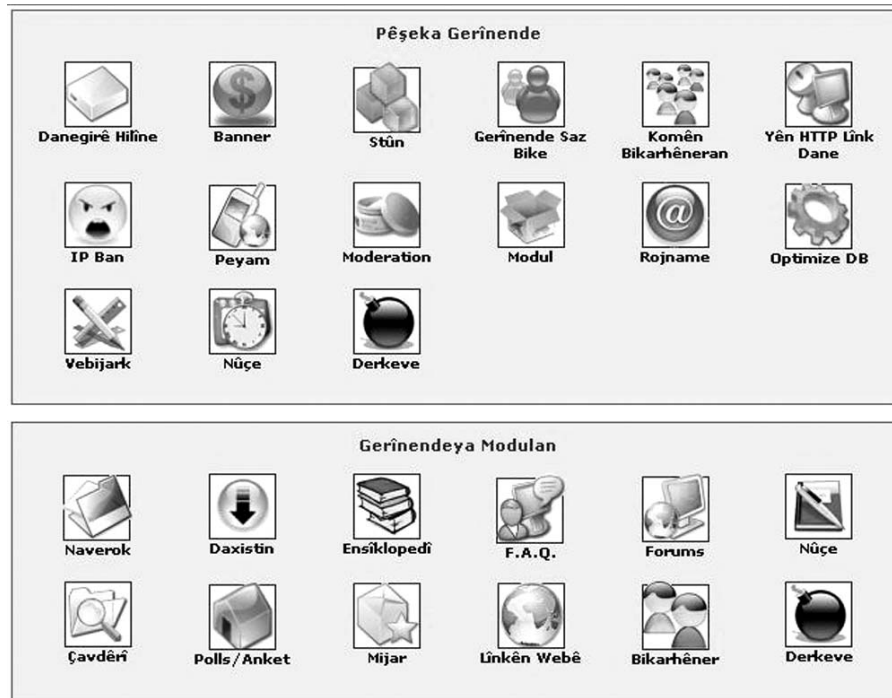
PHP-Nuke bixwe bi pakêtek yekgirtî tê belavkirin, lê pakêten din jî hene. Ew jî li ser bingeha zimanê PHP'ê hatine nivîsandin, lê xweser in û tiştên cûda pêşkêş dikin. Li aliyekî din jî, ji bo PHP-Nuke, tu çî bixwazî pêve bikî, dîsa tu dikarî bi dest bixî. Me pêşî got, PHP-Nuke bixwe sîstema bingehîn e, lê ji bo wê sîstemê bêhtir "pakêten" din hene. Mînak, di PHP-Nuke de forumek bîngehîn heye, lê e-kartê de nîn e. Tu dikarî e kartê pêve bikî.

PHP-Nuke çî pêşkêş dike?

Ne derew e, mirov bibêje: "tu çî bixwazî pêşkêş dike." Tenê tu bizanibe lê bigere û bibîne. Îro PHP-Nuke bêhtir ji bo forum, panel, portal û malperên nûçeyan tê xebitandin. Di PHP-Nuke de xwenûkirin (Register) heye. Tu dikarî bibî endamê malperê û tu dibî xwediyê beşa xwe.

Çend mînak li ser hebûn û nebûnê PHP-Nuke: Nûçesandin, Nûçenivîsandin, Beşa Nivîskaran, Beşa Dokûmentan, Beşa Endaman, Arşiv, Beşa Grêdanan, Beşa Programan, Lêgerîn hwd...

SQL INJECTIONS: Ve nivîsê bi

EE
EEE

diqat bixwîne!

Di PHPNuke de gelek sql injections (kêmasiyên ewlekariyê) hatin dîtîn, xiraker (hacker) bi vî rengî gelek caran malperên kurdî xira kirin, pîrsgirêk ji "mainfile.php" û ji modula "WebLink" ê derketiye, ji bo wê, ku hûn bi PHP Nuke bixebitin û malpera we bi PHP Nuke hatibe çêkirin, jibîr mekin! Herdem guhertoya xwe nû bikin, ji <http://phpnuke.org> ê.

PHP-Nuke ji bo Bikarhêneran/Endaman

Di PHP-Nuke de servîsek ji bo endamiyê heye. Her kes dikare xwe bi e-peyama xwe tê de tomar (qeyd) bike. Tu dibî endamekî tomar kirî û tu dikarî di malperê de kar bikî. Wekî bikarhênerê/ê, tu dikarî di foruman da bi navê xwe binivîsî, li ser nûçeyan nêrîna xwe binivîsî û dengê xwe bidî. Li aliyekî din jî, tu dikarî bi endamên din re serbest mijûl bibî, peyaman (mesaj) binivîsî û pê re "sohbet" jî bikî.

PHP-Nuke ji bo Birêveberan/Xwedî

Xwediyê malperê dikare pergale (sîstem) her roj nû bike, nûçesandin jixwe ji ser malperê dibe. Wênepêvekirin dîsa ji FTP'ê jî dibe û li ser malperê jî rê ji bo şandinê heye, bi tenê, li vir hinek "Script" pêwîst in, ew jî jixwe serbest di Internetê de tene belavkirin. Xwediyê

malperê wan servîsan rava dike. Modul bixwe nayên dîtîn, lê blok li aliyê çep û rastê tene xuyakirin. Modulên malperê jixwe sîstema malperê ne, lê belê, blok tenê jixwe girêdayî modulan e, tenê modulan pêşkêş dikin modulan e.

Mînak: /modules/Your_Account
Ev modulek e û ji bo beşa endaman e. Jixwe cihê bikarhêner e jî.

Mînak: blocks/block-Login.php
Ev dibe stûnek. Ev bixwe li ser malperê cihekî rava dike, ji wir tu dikarî xwe di malperê da tomar bikî bikî yan jî bi navê xwe têkeve malperê.

Zimanê Kurdî û PHP-Nuke

PHP-Nuke bixwe bi zimanê îngilîzî hatiye pêşkêşkirin. Lê tê de niha wekî zimanên din kurdî jî heye. Pakêta zimanê kurdî tenê ji bo sîstema bingehîn hatiye amadekirin. Jixwe, ev sîstema pêşî ye, bêhtir tu modul û stûnan pêve bike, jixwe ji bo wan rûpelên ziman cuda tê avakirin. Niha pakêta zimanê kurdî ji bo sîstema PHP-Nuke heye û tê de ji bo forumê phpBB2 jî heye. Herdu bi hev hatine girêdan.

Alfîkarî:

E-pirtûkek li ser PHP-Nuke bi kurdî heye û mirov dikare ji malpera pckurd.net daxê. Her wiha mirov

malperê dikare malpera xwe bêtirs ji êrişkaran jî biparêze, her roj û her hefte "BackUp" ava bike û naveroka malpera xwe veşêre. Birêvebirina malperê di destê "te" de ye, lê tu dikarî hevalan jî tevli karê xwe bikî.

PHP-Nuke "Modules & Blocks"

Pergala pakêta PHP-Nuke ji du aliyên taybet ve hatiye avakirin. Yek, modul in ango servîsên malperê ne û yek jî stûn (block), ev jî li ser

Ferhenga Komputergeriye

Di vê serdema ku em tê de ne, hemû pêşketinên gelan li gorî pêşketinên teknolojîk tèn pîvan. Wekî tê zanîn; teknolojî dereng hat wela-tê me. Ciwanên ku niha temenê wan di navbera 20 û 25'an de ye, roja ku yekem car elektrîk, televizyon, sarinc û tiştên ku têtildarî elektrîkê ne hatin mal, gund an jî bajarên wan bibîr tînin. Roja ku cara yekem elektrîk hate wela-tê me, li hin wela-tan weşanên televizyonan xwe gihandibûn heya nava malên gundan. Gelo di roja îro de, li Ewropayê çend kes yekem weşana televizyonê a li bajarê xwe bibîr tîne?

Îro teknolojî wxe di nava peyva internetê de veşartîye. Pêşketinên gelan xwe ji pêşketinên di hêla teknolojîyê de didine xuya kirin. Pêşketina teknolojîyê jî bi pêşketina internetê ve girêdayî ye. Em di pêvajoyê gelek girîn de ne. Her çiqas jî elektrîk û teknolojî dereng gihabe

me, di roja îro de em neçar in ku -wekî hemû gelan- sûtê jê wergirin.

Bi rastî; gelê me bi awayekî germ bi internetê re têtildar e. Li ser internetê bêherjmar malperên kurdan hene, lê hezar mixabin, hemû bi zimanên biyan in.

Tiştê ku divê bê kirin ew e ku internet, bi hemû awayên xwe ve li kurdî bê wergerandin. Dema ev bê kirin divê bi awayekî baş li ser bê rawestî û wergerên ku tèn kirin divê li gorî standardekê bin. Ji bo vê yekê jî, divê haya kesên ku bi vî karî re têtildar in ji hev û din hebe û wergerên xwe li dû nîxaşan bikin. Ji bo vê yekê ez çêkirina ferhengê pêşniyar dikim. Dixwazim ku hemû peyven ku di wergeran de diborin, di beşa "Ferhenga Komputergeriye" de hem bi awayên xwe yên orjînal hem jî bi kurdî bîn nivîsandin. Kesên ku hez dikin dikarin tirkî, almanî, fransîzî an jî bi zimanekî din jî binivîse.

Rizoyê Xerzî

riza@pckurd.net

Opera bi ewlekariya xwe bal dikişîne

Em bawer in piraniya kurdan Internet Explorer bi kar tînin. Ji ber vê yekê jî danasîna Opera dê ji bo bikarhênerên kurdan balkêş be. Lê li ber destê me heta vê rojê wekî gerok (browser) bi tenê Opera heye. Hem bi kurdî ye, hem jî belaş dikare bi dest bikeve. Lê ne nivîsbariya azad e.

Cara yekem Opera 7.53 bi kurdî derket. Ew bi desteka rojnameya Azadiya Welat ve ji aliyê Rêzan Tovjîn ve hatibû wergerandin. Di tîrmeha 2004'an de bi kurdî hate weşan. Wê demê bernamêyek bi vî rengî berfireh, bi tîpên latînî û kurdî tune bû. Ji ber vê yekê mirov dikare bêje cara yekem kurdî bi riya Operayê hate ceribandin.

Opera wekî Internet Explorer, Mozilla û Mozilla Firefox gerokek (browser) ji bo înternetê ye. Taybetiya Opera biçûkbûn û lez e. Lê her wiha ji aliyê ewlekariyê ve îro li dinyayê bala bikarhêneran dikişîne. Hêjayî gotinê ye ku mirov bêje, tevî ku ewlekariya wê gelekî baş e jî, li dinyayê ji Internet Explorer û Firefox hindiktir tê bikaranîn.

Internet Explorer jixwe di her komputera ku Windows tê de hatibe barkirin de heye. Ji ber vê jî zêdebûna bikarhênerên wê normal e. Firefox jî, ji ber ku belaş e, zû dixebite, ewlekariya wê jî baş e, pir tê xebitandin. Lê Opera bi 39 dolaran tê firotin û di nav tu sisteman de nîn e. Divê mirov bixwe ji înternetê daxîne û bi kar bîne.

Di operayê de, dema tu dikevî malperan, paceyên vekirî li jêr xuya nakin, ew li jor dibin rêz. Tu dikarî hemûyan bi hev re jî bigirî, tu dikarî yek bi yek jî bigirî. Her wiha tu dikarî darikê amûran bi hêsanî li gor xwe amade bikî. Wekî di wêne de xuya dike me li gor dilê xwe darikê amûran ava kiriye. Her kes dikare bi hêsanî li gor xwe amade bike.

Dema mirov bi mişkê çû ser darikê amûran û bi bişkojka rastê tikand, pêşeke kurdî vedibe. Malpera ku tu dixwazî navê wê her dem li wir bimîne û kengî te tikand demildest vebe, li wir deyne. Heke tu bêjî Ji Darikê Amûran Rake dê ew malper ji wir rabe. Heke te xwest tu yeke din daynî wir, hingê malpera te divê veke û bi mişkê paceya wê bigire û bibe cihê te divê li wir were bicihkirin. Evqas hêsan e.

Dema te xwest tu wêneyekî ji malperê bigirî, hingê here ser wêne û bişkojka rastê ya mişk bitikîne. Pêşekê vedibe, li wir Wêne Tomar Bike bitikîne.

Bijare

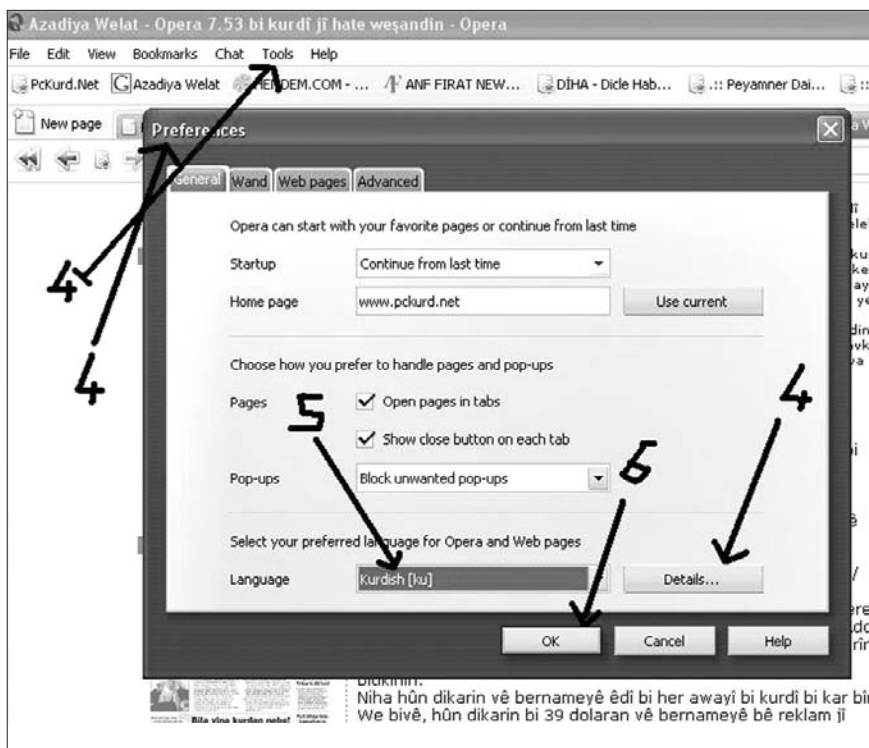
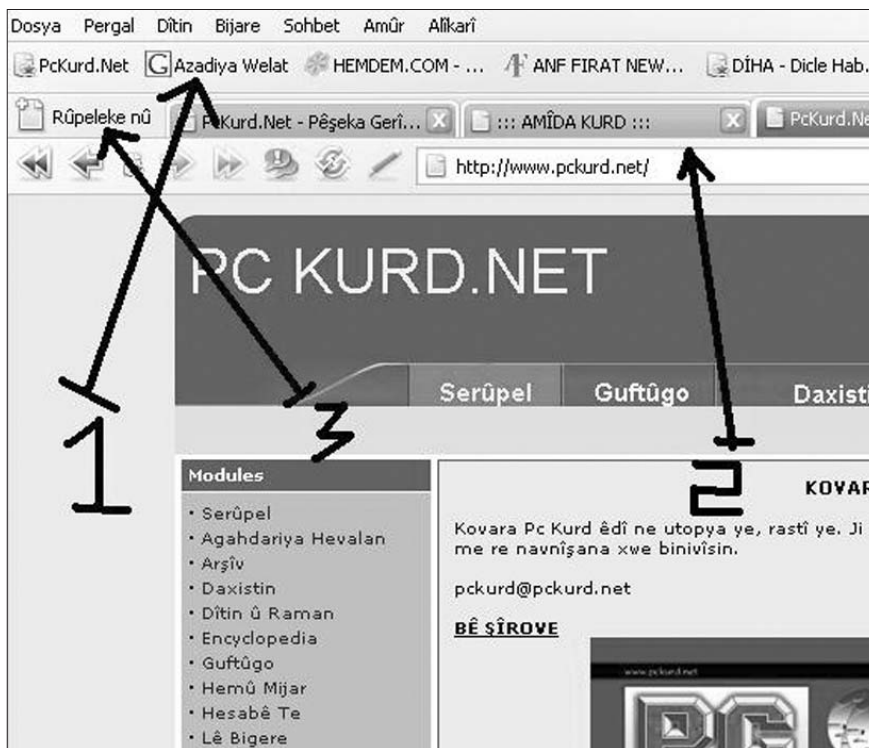
Bi zimanên ewropî favorite. Yanî malperên ku tu pir vedikî, an jî jê hez dikî. An jî malperê ku tu ditirsî tu navê wê ji bir bikî. Bijare ji bo vê yekê ye. Malpera ku te vekir têxe nav bijareyan. Êdî ew li ber destê te ye.

Mirov dikare bijareyan li gor dilê xwe dûre dîsa serast bike. Bişkojka ratê bitikîne û bêje Bijareyan Serast Bike. Pacyeke nû vedibe. Jixwe her tişt bi kurdî ye û tu dikarî bi hêsanî li gor dilê xwe amade bikî.

Opera heta niha wekî sazkirin (Install) bi kurdî nîn e. Bi tenê guhertoyên (versiyon) kevin ji aliyê Kadir Dilsiz ve hatibû avakirin. Lê guhertoyên nû wekî sazkirin nîn e.

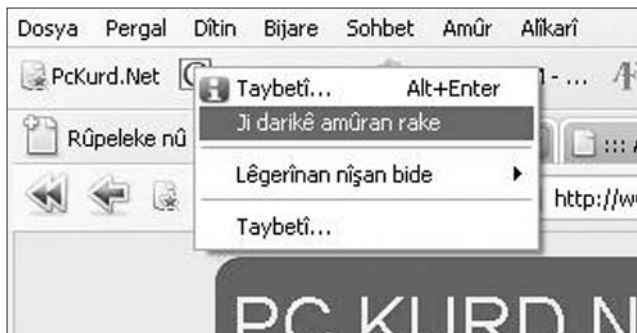
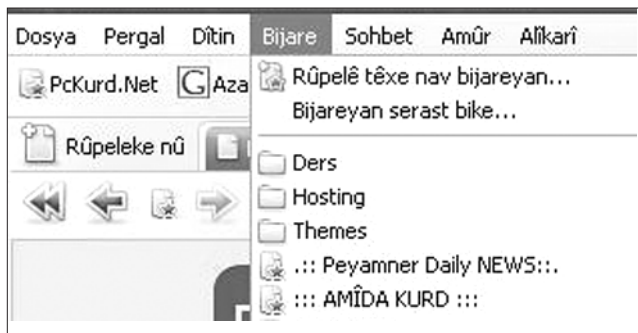
Hûn dikarin niha Opera 8.5 bi kurdî ji malpera pckurd.net bi dest bixin:

- 1- Here malpera opera.com û bernamêyê daxê, saz bike. Ew bi îngilîzî ye.
- 2-Dûre ji pckurd.net ji beşadaxistinê dosiya zimanê kurdî ji bo Opera 8.5 daxê
- 3-Dosiya zimanê xwe hundir C: Program Files/Opera
- 4-Niha Opera veke û ji nav

- pêşekê (menu) Tools'ê veke, di wir de jî Preference veke. Di paceya Preference de Details bitikîne û dosiya zimanê kurdî ya di hundirê C'yê de nîşan bide.
- 5- Li wir listeya hemû zimanan heye, kurdî hilbijêre.
- 6- OK bitikîne.

Niha hûn dikarin vê bernamêyê êdî bi her awayî bi kurdî bi kar bînin. Ji bo alîkariya teknîk di malpera pckurd.net de têkevin beşa forumê û pirsgerêka xwe binivîsin.

WWW.BERNAME.NET

Her kes dibe xwedî malper.
Lewre Bername.Net heye.
Piştî ku Bername.
Net malperan evqasî erzan ava bike,
emê çima malpera xwe çênekin?

••• Domain: 13 YTL

••• 10 MB Hosting
20 YTL

Kesên ku bixwazin dikarin
desteka malpersaziyê jî ji me bigirin.
Lewre em Bername.Net in.

Ne ji ber tiştêkî!
Me got bila kes bêbername nemîne.

Kovara Wêjeyî Çandî Hunerî

W

PORTRE

Abdullah GORAN

Edo DÊRAN

**MIJABAD BÊHNVEDANEK E:
Hevpeyvîn bi JAN DOST re**

... û gelek ziman winda bûn.

karger

KOMELEYA LÊKOLÎN Î PÊŞXISTINA
ÇAND Î ZIMAN